Nederlandse tekst (titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973).

RAAD VAN STATE, AFDELING ADMINISTRATIE.

A R R E S T

Nr. 80.606 van 2 juni 1999

A. 61.293/VI-12.130

In zake : **MOUHADI** Khadija,

die woonplaats heeft gekozen bij
Mr. Dominique WAGNER en
Mr. Anne VILLERS, advocaten,
quai de Rome 2
4000 Luik,

tegen :

de gemeente Sint-Pieters-Woluwe,

die woonplaats heeft gekozen bij
Mr. Jacques PUTZEYS en
Mr. Alain VERRIEST, advocaten,
Sint-Bernardusstraat 98
1060 Brussel.

DE RAAD VAN STATE, VIe KAMER,

Gezien het op 12 december 1994 ingediende verzoekschrift, waarbij Khadija MOUHADI de nietigverklaring vordert van het besluit van 27 juni 1994 waarbij het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Sint-Pieters-Woluwe besluit om verzoekster op 1 september 1994 niet opnieuw in dienst te nemen als lerares mohammedaanse godsdienst;

Gelet op arrest nr. 73.362 van 29 april 1998, waarbij de debatten worden heropend en de uitspraak wordt uitgesteld;

Gezien het verslag van de heer BOUVIER, eerste auditeur-afdelingshoofd bij de Raad van State, opgemaakt op grond van artikel 13 van de procedureregeling;

Gelet op de beschikking van 3 november 1998, waarbij de neerlegging van het dossier en het verslag ter griffie wordt gelast;

Gelet op de kennisgeving van het verslag aan de partijen en gezien de laatste memories;

Gelet op de beschikking van 31 maart 1999, waarvan aan de partijen kennis is gegeven en waarbij wordt bepaald dat de zaak voorkomt op de terechtzitting van 26 mei 1999;

Gehoord het verslag van de heer CLOSSET, kamervoorzitter;

Gehoord de opmerkingen van Mr. L. ROSE, loco Mr. WAGNER en Mr. VILLERS, advocaat, die voor verzoekster verschijnt, en van Mr. KAISER, loco Mr. PUTZEYS en Mr. VERRIEST, advocaat, die voor de verwerende partij verschijnt;

Gehoord het andersluidend advies van de heer BOUVIER, eerste auditeur-afdelingshoofd bij de Raad van State;

Gelet op titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

Overwegende dat verzoekster sinds 1 oktober 1986 op basis van jaarlijkse aanstellingen de functies van tijdelijke lerares mohammedaanse godsdienst in het

gemeenteonderwijs van Sint-Pieters-Woluwe heeft uitgeoefend; dat het college van burgemeester en schepenen haar bij een besluit van 11 oktober 1993, dat op 10 februari 1994 door de gemeenteraad was bekrachtigd, opnieuw op tijdelijke basis heeft aangesteld met ingang van 1 september 1993, zonder beperking in de tijd, in een vacante betrekking en voor een volledig lesrooster; dat het hoofd van de dienst "onderwijs" op 14 juni 1994 een verslag over haar heeft opgemaakt waarin haar verscheidene feiten ten laste worden gelegd, waarvan sommige worden bevestigd door de directrices van het ICMES-ITSSEP, waar zij was aangesteld; dat verzoekster, aan wie dat verslag was voorgelegd, en haar vakbond op 22 en 23 juni 1994 opmerkingen over dat verslag hebben gemaakt; dat het college van burgemeester en schepenen op 27 juni 1994 het volgende bestreden besluit heeft genomen :

" Overwegende dat mevrouw Khadija MOUHADI op tijdelijke basis de functie van lerares mohammedaanse godsdienst uitoefent aan het "Centre scolaire ICMES-ITSSEP";
Overwegende dat de beslissing over de indienstneming van leerkrachten mohammedaanse godsdienst vanaf het schooljaar 1992-1993 volledig aan de gemeente toekomt, aangezien er geen daartoe bevoegde en erkende godsdienstige autoriteit bestaat;
Gezien het verslag dat mevrouw Cécile BEN KHELIFA, hoofd van de dienst "onderwijs", over mevrouw Khadija MOUHADI heeft opgemaakt en dat medeondertekend is door mevrouw THOMAS en mevrouw COLLIN, respectievelijk directrice en dienstdoende directrice van de school;
Overwegende dat in dit verslag gewag wordt gemaakt van tekortkomingen in de uitoefening van haar functie, inzonderheid inzake propaganda en pogingen tot beïnvloeding, niet-naleving van het gegeven lesrooster en verscheidene pressiemiddelen ten aanzien van het schoolhoofd, de onderwijsorganiserende instantie en collega's in verband met de keuze van de lesroosters, haar vaste benoeming, alsook haar opdringerigheid tijdens verplichte vergaderingen;
Overwegende dat in het verslag bovendien melding wordt gemaakt van talrijke afwezigheden van één dag wegens ziekte die niet met een doktersbriefje gewettigd hoeven te worden;
BESLUIT eenparig, mevrouw Khadija MOUHADI met ingang van 01-09-1994 niet meer als lerares mohammedaanse

godsdienst aan het "Centre scolaire ICMES-ITSSEP" in dienst te nemen";

dat dit besluit die dag ter kennis is gebracht van verzoekster; dat de kennisgeving niet de vermelding voorgeschreven bij artikel 19, tweede lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State bevatte, dat bij de Raad van State beroep kon worden ingesteld; dat het college van burgemeester en schepenen bij besluit van 10 oktober 1994 Mustapha M'RABET met ingang van 1 september 1994 op tijdelijke basis heeft aangesteld in de vacante betrekking die verzoekster had bekleed, ten belope van 10 lesuren per week; dat dit college bij besluit van 24 oktober 1994 Driss BOUJDAINI met ingang van 24 oktober 1994 ten belope van 4 lesuren per week op tijdelijke basis heeft aangesteld; dat de gemeenteraad die besluiten op 3 maart 1995 heeft bekrachtigd;

Overwegende dat verzoekster in haar memorie van wederantwoord heeft verklaard dat zij haar beroep uitbreidt tot de aanstellingen van Mustapha M'RABET en Driss BOUJDAINI; dat zij in haar laatste memorie preciseert dat die uitbreiding van het beroep betrekking heeft op de genoemde besluiten van 10 en 24 oktober 1994 van het college van burgemeester en schepenen en op het besluit van 3 maart 1995 van de gemeenteraad;

Overwegende dat bij arrest nr. 73.362 van 29 april 1998 besloten is dat ambtshalve moest worden onderzocht of het verzoek tot uitbreiding van het beroep ontvankelijk was en dus of verzoekster nog belang bij dat beroep had; dat de debatten heropend zijn zodat dit kon worden onderzocht en zodat de verwerende partij het administratief dossier kon aanvullen door het genoemde besluit van 3 maart 1995 van de gemeenteraad over te leggen;

Overwegende, wat de ontvankelijkheid van het beroep en het verzoek tot uitbreiding van het beroep betreft, dat mocht zulk een uitbreiding van het beroep tot de akten waarbij Mustapha M'RABET en Driss BOUJDAINI voor het schooljaar 1994-1995 worden aangesteld voor de leeropdrachten die verzoekster had vervuld, niet ontvankelijk zijn, verzoekster geen belang meer zou hebben bij het vorderen van de nietigverklaring van het besluit van 27 juni 1994 dat zij aanvecht en waarbij het college van burgemeester en schepenen besloten heeft die opdrachten vanaf 1 september 1994 niet meer aan haar toe te wijzen; dat evenwel uit het dossier blijkt dat die uitbreiding van het beroep ontvankelijk is; dat verzoekster immers wel degelijk kennis heeft gekregen van de beslissingen van 10 en 24 oktober 1994 van het college van burgemeester en schepenen over die aanstellingen van Mustapha M'RABET en Driss BOUJDAINI doordat ze op 26 december 1994 de nota met opmerkingen van de verwerende partij in het kort geding heeft ontvangen, maar dat in die nota stond dat die aanstellingen nog moesten worden bekrachtigd door de gemeenteraad, zodat verzoekster niet kan worden verweten dat ze niet binnen 60 dagen na 26 december 1994 gevraagd heeft dat haar beroep tot die aanstellingen zou worden uitgebreid, aangezien die nog niet definitief waren; dat zij pas op 28 augustus 1995, de datum waarop de memorie van antwoord van de verwerende partij haar ter kennis is gebracht, heeft vernomen dat de gemeenteraad de betrokken aanstellingen op 3 maart 1995 heeft bekrachtigd; dat het verzoek om het beroep tot die aanstellingen uit te breiden, dat is vervat in de memorie van wederantwoord, die op 24 oktober 1995 is ingediend, namelijk binnen zestig dagen na 28 augustus 1995, ratione temporis ontvankelijk is; dat verzoekster aldus aantoont dat ze nog belang heeft bij haar beroep; dat dit beroep ontvankelijk is, voor zover het gericht is tegen de nietigverklaring van de genoemde besluiten

van 10 en 24 oktober 1994 en 3 maart 1995; dat verzoekster in haar laatste aanvullende memorie na de heropening van de debatten gevraagd heeft haar beroep ook uit te breiden tot de "eventuele besluiten van het college (...) waarbij de leraar mohammedaanse godsdienst voor het schooljaar 1995-1996 is aangesteld"; dat zij het onderwerp van haar verzoek evenwel niet preciseert; dat uit het dossier overigens niet blijkt of de voor 1995-1996 aangevoerde aanstelling wel bestaat; dat het verzoek om het beroep tot die "eventuele aanstelling" uit te breiden niet kan worden ingewilligd;

Overwegende, wat de grond van de zaak betreft, dat verzoekster een middel, het eerste van het verzoekschrift, ontleent aan de schending van artikel 149 van de nieuwe gemeentewet en aan de onbevoegdheid van de steller van de handeling, doordat bij het bestreden besluit van 27 juni 1994 van het college van burgemeester en schepenen een einde is gemaakt aan de rechtspositionele werkrelatie tussen partijen, terwijl dat college niet bevoegd was om zulk een beslissing te nemen, omdat artikel 149 van de nieuwe gemeentewet aan de gemeenteraad de exclusieve bevoegdheid verleent om de leden van het onderwijzend personeel te benoemen, zonder dat de gemeenteraad die bevoegdheid kan overdragen aan het college en omdat de gemeenteraad krachtens het principe van de tegengestelde akte als enige bevoegd was om zulk een indienstneming te beëindigen;

Overwegende dat de verwerende partij antwoordt dat tijdelijke aanstellingen van leerkrachten ter vervanging van personeelsleden in vacante betrekkingen uiteraard slechts tot wederopzegging en alleen voor het betrokken schooljaar gelden; dat zulks volgens haar des te meer geldt daar het gaat om buitenlandse leerkrachten van buiten de lidstaten van de

Europese Unie, die elk jaar een nationaliteitsafwijking moeten aanvragen; dat ze daaruit besluit dat geen uitdrukkelijke beslissing van de gemeenteraad nodig was om die aanstelling te beëindigen, aangezien aanstellingen op het einde van het schooljaar automatisch afgelopen zijn; dat het bestreden besluit van het college volgens haar "hooguit ter voorbereiding van het besluit van de gemeenteraad was - al was het dan impliciet - zodat het middel ontleend aan de onbevoegdheid van de steller van de handeling niet als gegrond kan worden beschouwd", want als het college geen beslissing had genomen, dan had dit niets aan de rechtsordening veranderd;

Overwegende dat verzoekster daarop antwoordt dat krachtens de circulaire van 10 december 1992 betreffende de organisatie van de lessen mohammedaanse godsdienst voor het schooljaar 1992-1993 in het onderwijs dat door de Franse Gemeenschap georganiseerd of gesubsidieerd wordt, verlengd door de circulaires van 23 juli 1993 en 26 augustus 1994 voor de schooljaren 1993-1994 en 1994-1995, de dienstdoende leerkrachten mohammedaanse godsdienst aangesteld blijven zolang de coördinerende ambtenaar geen andersluidende individuele beslissing van het nieuwe "technisch comité" heeft overgezonden aan het schoolhoofd of de onderwijsorganiserende instantie; dat zij daaruit besluit dat haar aanstelling automatisch verlengd was en dat het college haar aanstelling niet kon beëindigen (zij voert arrest GERARD nr. 48.852 van 1 september 1994 aan); dat zij in haar laatste memorie aangeeft dat de gemeenteraad krachtens de genoemde circulaires, waarnaar moet worden verwezen wanneer een verordeningsbepaling ter zake niets bepaalt of een aanvullende interpretatie vereist, de instemming van de godsdienstige overheid - in casu het "technisch comité" - nodig had om een leerkracht te benoemen of aan te stellen - en die

instemming met toepassing van het principe van het parallellisme der vormen ook nodig had om een leerkracht te ontslaan; dat zij voorts opmerkt dat in haar geval artikel 149 van de nieuwe gemeentewet volledig van toepassing was, aangezien zij was aangesteld in het secundair onderwijs en "artikel 30, § 2, van de gecoördineerde wetten van 20 augustus 1957", dat afwijkt van het genoemde artikel 149, nog niet van kracht was;

Overwegende dat de verwerende partij in haar laatste memorie opmerkt dat de circulaires waarop verzoekster zich beroept, "geen verordenende waarde hebben en ... niet kunnen afwijken van artikel 149 van de nieuwe gemeentewet door voorwaarden op te leggen die niet in die wettekst staan";

Overwegende dat artikel 149 van de nieuwe gemeentewet bepaalt :

" De gemeenteraad benoemt de personeelsleden wier benoeming niet bij de wet wordt geregeld. Hij kan die bevoegdheid aan het college van burgemeester en schepenen opdragen behalve voor :
1° (...)
2° de leden van het onderwijzend personeel";

Overwegende dat op het ogenblik dat de bestreden besluiten zijn genomen, geen enkele wet de benoeming van de leden van het onderwijzend personeel van de gemeenten op een andere manier regelde; dat de gemeenteraad, die bevoegd is om die personeelsleden te benoemen, ook bevoegd was om ze aan te stellen en hun aanstelling te beëindigen;

Overwegende dat de gemeenteraad in casu op 10 februari 1994 het besluit van 11 oktober 1993 van het college van burgemeester en schepenen betreffende de aanstelling van verzoekster als lerares mohammedaanse godsdienst had bekrachtigd; dat zij zonder beperking in de tijd was aangesteld; dat dus niet ervan kan worden

uitgegaan dat zij alleen voor het schooljaar 1993-1994 was aangesteld; dat die aanstelling achteraf alleen kon worden beëindigd, als de gemeenteraad daartoe besloot; dat alleen het college daartoe op 27 juni 1994 een besluit heeft uitgevaardigd; dat geen enkel besluit is overgelegd waarbij de gemeenteraad die aanstelling zelf beëindigt of het besluit van het college bekrachtigt; dat er niet van uitgegaan kan worden dat zulk een bekrachtiging, al was het dan impliciet, voortvloeit uit het besluit van 3 maart 1995 waarbij de gemeenteraad de nieuwe aanstellingen van het college bekrachtigt, aangezien in dat besluit geen gewag wordt gemaakt van de bestreden beslissing waarbij een einde wordt gemaakt aan de aanstelling van verzoekster en aangezien niet blijkt dat de gemeenteraad daarvan zelfs kennis had genomen;

Overwegende dat het college van burgemeester en schepenen zijn bevoegdheden te buiten is gegaan door, zonder toedoen van de gemeenteraad, een einde te maken aan de aanstelling van verzoekster die op 11 oktober 1993 zonder beperking in de tijd was toegewezen en die op 10 februari 1994 door de genoemde gemeenteraad was bekrachtigd; dat het middel gegrond is; dat de overige middelen van het verzoekschrift niet hoeven te worden onderzocht;

Overwegende dat door de nietigverklaring van de beslissing van 27 juni 1994 ervan uitgegaan moet worden dat de voornoemde aanstelling van verzoekster nog altijd geldig is; dat het college niet bevoegd was om nieuwe personeelsleden aan te stellen die haar zouden vervangen en dat de gemeenteraad niet bevoegd was om die aanstellingen te bekrachtigen zonder zelf besloten te hebben de aanstelling van verzoekster te beëindigen; dat de akten waartoe verzoekster haar beroep heeft uitgebreid, binnen de hierboven vermelde perken, als gevolg daarvan dus moeten worden vernietigd,

B E S L U I T :

Artikel 1.

Vernietigd worden :

1. het besluit van 27 juni 1994 waarbij het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Sint-Pieters-Woluwe besloten heeft "Khadija MOUHADI op 1 september 1994 niet opnieuw in dienst te nemen als lerares mohammedaanse godsdienst aan het "Centre scolaire ICMES-ITSSEP";

2. het besluit van 10 oktober 1994 waarbij hetzelfde college Mustapha M'RABET met ingang van 1 september 1994 op tijdelijke basis aanstelt in een vacante betrekking van leerkracht mohammedaanse godsdienst ten belope van 10 uur per week (2 uur in de lagere graad en 8 uur in de secundaire graad);

3. het besluit van 24 oktober 1994 waarbij hetzelfde college Driss BOUJDAINI met ingang van 24 oktober 1994 aanstelt in een vacante betrekking van leerkracht mohammedaanse godsdienst ten belope van 4 uur in de lagere graad;

4. het besluit van 3 maart 1995 waarbij de gemeenteraad van Sint-Pieters-Woluwe de aanstellingen onder de punten 2 en 3 bekrachtigt.

Artikel 2.

De kosten, bepaald op 4.000 frank, komen ten laste van de verwerende partij.

Aldus uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van de VIe kamer, op twee juni 1900 negenennegentig door :

de HH.	CLOSSET,	kamervoorzitter,
	HANSE,	staatsraad,
	LEWALLE,	staatsraad,
	HARMEL,	griffier.

De Griffier, **De Voorzitter,**

P. HARMEL. **Ch.-L. CLOSSET.**

**VERTALING OVEREENKOMSTIG ARTIKEL 63,
EERSTE LID, VAN DE WETTEN OP DE RAAD VAN STATE,
GECOÖRDINEERD OP 12 JANUARI 1973.**